

Lífeyrissjóður starfsmanna
Akureyrarbæjar

Ársreikningur 2021

Lífeyrissjóður starfsmanna Akureyrarbæjar
Strandgötu 3
600 Akureyri
kt. 510169-3799

---

	bfs.
Áritun óháðra endurskoðenda	2
Áritun tryggingastærðfræðings	4
Skýrsla stjórnar	5
Yfirlit um breytingu á hreinni eign	6
Efnahagsreikningur	7
Yfirlit um sjóðstreymi	8
Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu	9
Skýringar	10
Stjórnarháttayfirlýsing	22
Viðauki 1	26

Áritun óháðra endurskoðenda

Til stjórnar og sjóðfélaga Lífeyrissjóðs starfsmanna Akureyrarbæjar

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Lífeyrissjóðs starfsmanna Akureyrarbæjar fyrir árið 2021. Ársreikningurinn hefur að geyma yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris, efnahagsreikning, yfirlit um sjóðstreymi, yfirlit um tryggingafræðilega stöðu, upplýsingar um mikilvægar reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að ársreikningur lífeyrissjóðsins gefi glögga mynd af afkomu lífeyrissjóðsins á árinu 2021, efnahag hans 31. desember 2021 og breytingu á handbæru fé á árinu 2021, í samræmi við lög um ársreikninga, reglur um ársreikninga lífeyrissjóða og settar reikningsskilareglur.

Við staðfestum að álit okkar á ársreikning sjóðsins er í samræmi við upplýsingagjöf okkar til endurskoðunarnefndar sjóðsins samanber 11. gr. reglugerðar Evrópusambandsins nr. 537/2014.

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Grundvöllur fyrir álit

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt þeim stöðlum er nánar lýst í kaflanum um ábyrgð endurskoðanda hér að neðan. Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Óhæði

Við erum óháð Lífeyrissjóði starfsmanna Akureyrarbæjar í samræmi við settar siðareglur fyrir endurskoðendur á Íslandi og höfum við uppfyllt ákvæði þeirra.

Við staðfestum að samkvæmt okkar bestu vitneskju höfum við sem endurskoðendur ekki veitt Lífeyrissjóði starfsmanna Akureyrarbæjar neina óheimila þjónustu samanber lista yfir óheimila þjónustu sem tilgreind er í 5. gr. reglugerðar Evrópusambandsins nr. 537/2014.

Ráðningartími endurskoðenda

Enor ehf. var upphaflega kosið sem endurskoðunarfyrtæki Lífeyrissjóðs starfsmanna Akureyrarbæjar á ársfundi sjóðsins þann 9. maí 2017 og hefur verið staðfest sem endurskoðarfyrirtæki sjóðsins frá þeim tíma.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins eru stjórn og framkvæmdastjóri ábyrg fyrir því að meta rekstrarhæfi Lífeyrissjóðs starfsmanna Akureyrarbæjar. Ef við á, skulu stjórn og framkvæmdastjóri setja fram viðeigandi skýringar um rekstrarhæfi og hvers vegna þau ákváðu að beita forsendunni um rekstrarhæfi við gerð og framsetningu ársreikningsins, nema stjórn og framkvæmdastjóri hafi ákveðið að leysa sjóðinn upp eða hætta starfsemi, eða hafi enga aðra raunhæfa möguleika en að gera það.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Áritun óháðra endurskoðenda

Ábyrgð endurskoðenda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er af völdum sviksemi eða mistaka og að gefa út áritun sem felur í sér álit okkar. Nægjanlega víska er mikil víska, en ekki trygging þess að endurskoðun framkvæmd í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni uppgötva allar verulegar skekkjur séu þær til staðar. Skekkjur geta orðið vegna mistaka eða sviksemi og eru álitnar verulegar ef þær gætu haft áhrif á fjárhagslega ákvarðanatöku notenda ársreikningsins, einar og sér eða samanlagðar.

Endurskoðun okkar í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegri dómgreind og beitum við faglegri tortryggni í gegnum endurskoðunina. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

- Greinum og metum hættuna á verulegri skekkju í ársreikningnum, hvort sem er vegna mistaka eða sviksemi, hönnum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeim hættum og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, skjalafals, misvísandi framsetningu ársreiknings, að einhverju sé viljandi sleppt eða að farið sé framhjá innri eftirlitsaðgerðum.
- Öflum skilnings á innra eftirliti, sem snertir endurskoðunina, í þeim tilgangi að hanna viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki í þeim tilgangi að veita álit á virkni innra eftirlits sjóðsins.
- Metum hvort reikningsskilaaðferðir sem notaðar eru, og tengdar skýringar, séu viðeigandi og hvort reikningshaldslegt mat stjórnenda sé raunhæft.
- Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um rekstrarhæfi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum ársreikningsins í áritun okkar. Ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi þurfum við að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni valdið óvissu um rekstrarhæfi sjóðsins.
- Metum í heild sinni hvort ársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum, metum framsetningu, uppbyggingu, innihald og þar með talið skýringar með tilliti til glöggrar myndar.

Okkur ber skylda til að upplýsa stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem komu upp í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirlit sem komu fram í endurskoðuninni, ef við á.

Við höfum einnig lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur siðareglna um óhæði og höfum miðlað til þeirra upplýsingum um tengsl eða önnur atriði sem gætu mögulega haft áhrif á óhæði okkar og þar sem viðeigandi er, hvaða varnir við höfum sett til að tryggja óhæði okkar.

Akureyri, 22. mars 2022

Enor ehf.

Hafnarstræti 53, Akureyri

Niels Guðmundsson

löggtur endurskoðandi

Áritun tryggingastærðfræðings

Til stjórnar og sjóðfélaga Lífeyrissjóðs starfsmanna Akureyrarbæjar

Undirritaður hefur metið lífeyrisskuldbindingar Lífeyrissjóðs starfsmanna Akureyrarbæjar í árslok 2021. Matið er framkvæmt í samræmi við ákvæði reglugerðar nr. 391/1998 um tryggingafræðilegar athuganir á lífeyrissjóðum og forsendur fyrir þeim. Notast er við reiknilíkan Félags íslenskra tryggingastærðfræðinga um lækun aldursbundinnar dánartíðni, sem fjármálaráðuneyti hefur auglýst sem hluta af staðalforsendum við tryggingafræðilegar athuganir. Miðað er við 2,0% vexti p.a. umfram laun. Fyrir konur er miðað við 67% meðaltals örorkulíkum íslenskra lífeyrissjóða miðað við reynslu árána 2011-2016 og fyrir karla 100%.

Yfirlit yfir helstu niðurstöður matsins er að finna í yfirliti um tryggingafræðilega stöðu sem og í skýringu nr. 13.

Skuldbindingar sjóðsins eru reiknaðar á grundvelli upplýsinga úr iðgjalda- og lífeyrisbókhalda sjóðsins um áunnin réttindi virkra og óvirkra sjóðfélaga skipt eftir aldri þeirra og lífeyrisgreiðslur til einstakra sjóðfélaga í árslok 2021. Miðað er við réttindaákvæði í samþykktum sjóðsins.

Í matinu eru reiknaðar út áfallnar skuldbindingar vegna þeirra sjóðfélaga sem þegar eiga réttindi í sjóðnum og áætlaðar framtíðarskuldbindingar vegna þeirra iðgjalda sem ætla má að virkir sjóðfélagar greiði til sjóðsins þar til þeir hefja töku lífeyris. Þessi áætluðu framtíðariðgjöld svo og áætlaður rekstarkostnaður í framtíðinni miðað við meðaltal kostnaðar síðustu þrjú ár eru núvirt miðað við árslok 2021. Þá er í matinu tekið tillit til endurmats á skuldabréfaeign sjóðsins, en hún hefur verið núvirt miðað við sömu ávöxtunarkröfu og skuldbindingarnar eða 2,0% ársvexti umfram breytingar launa.

Niðurstaða mín er sú að nokkuð skorti á að Lífeyrissjóður starfsmanna Akureyrarbæjar geti staðið við þessar skuldbindingar, bæði þær sem þegar eru áfallnar og þær sem til stofnast í framtíðinni, miðað við viðurkenndar forsendur um tryggingafræðilegar athuganir á fjárhagsstöðu lífeyrissjóða ef eingöngu er litið til eigna sjóðsins og verðmætis iðgjalda. Launagreiðendum ber að auki skylda til að endurgreiða sjóðnum hluta af lífeyrisgreiðslum og að teknu tilliti til þeirra greiðslna má ætla að sjóðurinn geti staðið við skuldbindingar sínar. Tryggingafræðileg staða sjóðsins er neikvæð um 41,2% sem hlutfall af skuldbindingum.

Reykjavík, 22. mars 2022

Bjarni Guðmundsson
tryggingastærðfræðingur

Skýrsla stjórnar

Lífeyrissjóður starfsmanna Akureyrarbæjar starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og hefur starfsleyfi frá Fjármálaráðuneytinu í samræmi við 52. gr. þeirra laga. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins. Sjóðnum var lokað fyrir nýjum sjóðfélögum þann 1. janúar 1999 og starfar á óbreyttum iðgjalda- og réttindagrundvelli í samræmi við 52. gr. laga nr. 129/1997. Sjóðurinn skiptist í tvær réttindadeildir, A-deild og B-deild. Deildirnar hafa sameiginlegan fjárhag í samræmi við samþykktir sjóðsins.

Sjóðfélagar og iðgjöld

Alls greiddu 54 sjóðfélagar hjá 6 launagreiðendum iðgjöld til sjóðsins á árinu og fækkaði greiðandi sjóðfélögum um 7 frá fyrra ári. Iðgjöld námu samtals 45 milljónum króna og lækkuðu um 23,5% frá fyrra ári. Virkir sjóðfélagar, þ.e. sjóðfélagar sem að jafnaði greiða iðgjöld til sjóðsins með reglubundnum hætti í mánuði hverjum voru 44.

Lífeyrisgreiðslur

Lífeyrisgreiðslur sjóðsins á árinu námu um 1.160 milljónum króna og hækkuðu um 12,1% frá fyrra ári og var fjöldi lífeyrisþega að meðaltali 726 á árinu 2021.

Ávöxtun og eignir

Nafnávöxtun sjóðsins á árinu var 13,5% og hrein raunávöxtun 8,0% samanborið við 11,2% nafnávöxtun og 7,4% raunávöxtun á árinu 2020. Hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris nam 14.569 milljónum króna og hækkaði um 8,0% frá fyrra ári.

Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg úttekt hefur verið framkvæmd á stöðu sjóðsins miðað við árslok 2021. Samkvæmt matinu námu áfallnar skuldbindingar sjóðsins 23.014 milljónum króna og eignir til tryggingafræðilegs uppgjors 13.660 milljónum króna. Áfallnar skuldbindingar nema því 9.354 milljónum króna umfram eignir. Eignir sjóðsins duga því fyrir 59% af áföllnum skuldbindingum miðað við 2% ársvexti umfram launabreytingar. Heildarskuldbindingar sjóðsins, þegar tekið hefur tillit til þeirra iðgjalda sem sjóðfélagar greiða í framtíðinni og þeirra eigna og réttinda sem þær iðgjaldagreiðslur skapa, nema 9.767 milljónum króna hærrí fjárhæð en eignir eða sem nemur 41% af skuldbindingum. Tryggingafræðileg staða sjóðsins versnaði um 288 milljónir króna á árinu. Sjóðurinn er með ábyrgð Akureyrarbæjar og byggir ekki alfarið á sjóðsöfnun. Launagreiðendum ber skylda til að endurgreiða sjóðnum hluta af lífeyrisgreiðslum og að teknu tilliti til þeirra má ætla að sjóðurinn geti staðið við skuldbindingar sínar.

Þróun sjóðsins, stjórnarháttayfirlýsing ofl.

Stjórn sjóðsins reiknar með að rekstur sjóðsins verði með svipuðu sniði á árinu 2022. Stjórn sjóðsins hefur samþykkt sérstaka yfirlýsingu um stjórnarhætti, sem birt er með ársreikningnum. Samkvæmt 66.gr.d. laga 3/2006 um ársreikninga skulu einingar tengdar almannahagsmunum veita upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að leggja mat á þróun, umfang, stöðu og áhrif í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál, stefnu í mannréttindamálum, hvernig er spornað við spillingar-og mútumálum auk stuttrar lýsingar á viðskiptalíkani félagsins og fleira. Gerð er grein fyrir stefnu og árangri félagsins í þessum málum í Viðauka I með ársreikningnum.

Sjóðurinn hefur ekki launaða starfsmenn en er með samning við Stapa lífeyrissjóð um rekstur.

Bæjarsjóður Akureyrar er ábyrgur fyrir skuldbindingum sjóðsins.

Stjórn og framkvæmdastjóri Lífeyrissjóðs starfsmanna Akureyrarbæjar staðfesta hér með ársreikning sjóðsins fyrir árið 2021 með undirritun sinni.

Akureyri, 22. mars 2022

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2021

	Skýr.	2021	2020
Iðgjöld			
Iðgjöld sjóðfélaga		10.375	12.638
Iðgjöld launagreiðenda		35.897	46.488
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(1.416)	(481)
		<u>44.856</u>	<u>58.645</u>
Sérstök aukaframlög	3	<u>418.007</u>	<u>368.296</u>
		<u>462.863</u>	<u>426.941</u>
Lífeyrir			
Heildarfjárhæð lífeyris	4	1.160.288	1.035.325
Framlag til starfsendurhæfingarsjóðs		390	435
		<u>1.160.678</u>	<u>1.035.760</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	5	1.233.165	826.867
Hreinar tekjur af skuldabréfum	6	590.313	602.764
Vaxtatekjur af handbæru fé		608	1.416
Ýmsar fjárfestingartekjur		644	0
Fjárfestingargjöld	7	(1.102)	(1.919)
		<u>1.823.629</u>	<u>1.429.129</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	8	46.422	42.996
		<u>46.422</u>	<u>42.996</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		1.079.392	777.315
Hrein eign frá fyrra ári		<u>13.490.104</u>	<u>12.712.790</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok		<u>14.569.497</u>	<u>13.490.104</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2021

Eignir	Skýr.	31.12.2021	31.12.2020
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	9	4.944.126	4.420.283
Skuldabréf	10	9.298.053	8.719.714
		<u>14.242.179</u>	<u>13.139.997</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur		83.777	77.608
Aðrar kröfur		94.670	88.109
		<u>178.447</u>	<u>165.717</u>
Handbært fé		<u>165.580</u>	<u>199.322</u>
Eignir samtals		<u>14.586.205</u>	<u>13.505.036</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir			
Aðrar skuldir	14	16.708	14.932
Skuldir samtals		<u>16.708</u>	<u>14.932</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris		<u>14.569.497</u>	<u>13.490.104</u>

Yfirlit um sjóðstreymi ársins 2021

	2021	2020
Inngreiðslur		
Iðgjöld	38.687	51.026
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	608	2.207
Aðrar inngreiðslur	418.007	368.296
	<u>457.302</u>	<u>421.528</u>
Útgreiðslur		
Lífeyrir	1.160.288	1.035.325
Rekstrarkostnaður	46.137	44.477
Aðrar útgreiðslur	6.561	4.774
	<u>1.212.986</u>	<u>1.084.576</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	(755.684)	(663.048)
Fjárfestingarhreyfingar		
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	30.663	13.418
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(882.741)	(536.899)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	1.561.400	792.078
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	790.051	784.955
Keypt skuldabréf	(1.882.877)	(1.019.714)
Seld skuldabréf	1.104.800	606.302
	<u>721.296</u>	<u>640.140</u>
(Lækkun) á handbæru fé	(34.388)	(22.909)
Gengismunur af handbæru fé	644	(791)
Handbært fé í upphafi árs	199.322	223.021
Handbært fé í lok árs	<u>165.580</u>	<u>199.322</u>

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu 31. desember 2021

Tryggingafræðileg staða 2021

Eignir	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....	14.569.497	0	14.569.497
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa.....	(909.082)	0	(909.082)
Núvirði framtíðariðgjalda.....	0	278.179	278.179
Eignir samtals.....	<u>13.660.415</u>	<u>278.179</u>	<u>13.938.594</u>
Skuldbindingar			
Eftirlaun.....	18.645.800	604.883	19.250.683
Örorkulífeyrir.....	248.161	4.642	252.804
Makalífeyrir.....	3.521.906	56.151	3.578.057
Barnalífeyrir.....	105	404	509
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar.....	597.966	25.189	623.155
Skuldbindingar samtals.....	<u>23.013.938</u>	<u>691.269</u>	<u>23.705.207</u>
Eignir umfram skuldbindingar	(9.353.523)	(413.090)	(9.766.613)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok.....	-40,6%	-59,8%	-41,2%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun.....	-43,7%	-59,7%	-44,3%

Tryggingafræðileg staða 2020

Eignir	Áfallin skuldbinding	Framtíðar- skuldbinding	Heildar- skuldbinding
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....	13.490.104	0	13.490.104
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa.....	(937.677)	0	(937.677)
Mismunur á bókfærðu verði og matsvirði skráðra hlutabréfa.....	(342.512)	0	(342.512)
Núvirði framtíðarrekstrarkostnaðar.....	(590.925)	(32.230)	(623.155)
Núvirði framtíðariðgjalda.....	0	345.971	345.971
Eignir samtals.....	<u>11.618.990</u>	<u>313.741</u>	<u>11.932.731</u>
Skuldbindingar			
Eftirlaun.....	16.971.995	691.859	17.663.854
Örorkulífeyrir.....	224.003	6.184	230.187
Makalífeyrir.....	3.435.786	80.789	3.516.575
Barnalífeyrir.....	174	499	673
Skuldbindingar samtals.....	<u>20.631.958</u>	<u>779.330</u>	<u>21.411.288</u>
Eignir umfram skuldbindingar	(9.012.968)	(465.589)	(9.478.558)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok.....	-43,7%	-59,7%	-44,3%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun.....	-41,2%	-59,8%	-41,9%

Skýringar

1. Starfsemi

Lífeyrissjóður starfsmanna Akureyrarbæjar starfar samkvæmt lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 og hefur til þess fullgilt starfsleyfi. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri samkvæmt ákvæðum í samþykktum sjóðsins. Aðild að sjóðnum eiga starfsmenn Akureyrarbæjar og stofnana hans sem ráðnir voru til starfa fyrir 1. janúar 1999 en sjóðnum var lokað fyrir nýjum starfsmönnum frá þeim tíma. Stapi lífeyrissjóður sér um rekstur sjóðsins í samræmi við samning milli sjóðanna þar um.

2. Reikningsskilaaðferðir

Grundvöllur reikningsskilanna

Ársreikningurinn er í samræmi við lög um ársreikninga og lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða nr. 335/2015. Í einhverjum tilvikum hefur verið vikið frá framsetningarformi samkvæmt viðauka 1 í reglunum, þegar upphæðir undirliða teljast óverulegar og eru þá felldar inn í aðra undirliði. Ársreikningurinn er gerður í íslenskum krónum.

Eftirfarandi er samantekt á helstu reikningsskilaaðferðum sjóðsins.

Gjaldmiðlar og vísitölur

Eignir og skuldir sem bundnar eru vísitölu eða gengi erlendra gjaldmiðla eru færðar upp miðað við verðlag eða gengi í árslok. Viðskipti í erlendum gjaldmiðlum eru færð á gildandi gengi þess dags sem viðskiptin fara fram. Peningalegar eignir og skuldir í erlendum gjaldmiðlum eru færðar miðað við gengi í árslok. Gengi Seðlabanka Íslands greinist þannig:

	Meðalgengi ársins		Árslokagengi	
	2021	2020	31.12.2021	31.12.2020
Evra (EUR).....	150,19	154,52	147,60	156,10
Bandaríkjadalur (USD).....	127,05	135,27	130,38	127,21

Fjárhæðir

Fjárhæðir í reikningunum eru sýndar í þúsundum króna.

Áhættustjórnun

Lífeyrissjóðurinn hefur sett sér áhættustefnu, þar sem áhætta er skilgreind og helstu áhættuþáttum í starfsemi sjóðsins er lýst og hvernig stýringu á þeim er háttað. Sjóðurinn hefur ekki gert afleiðusamninga í þeim tilgangi að verja áhættu í starfsemi hans, hvorki fjárhagslega áhættu eða lýðfræðilega.

Áhættuvarnarreikningsskil eru ekki til staðar, og afleiðuviðskipti ekki viðhöfð og engir framvirkir gjaldeyrissektasamningar, valréttir eða afleiðusamningar eru við lýði hjá sjóðnum.

Gangvirðismat og annað verðmat

Þessi skýring veitir upplýsingar um hvernig sjóðurinn metur virði hinna ýmsu fjáreigna sinna.

Matsaðferðunum er skipt í 3 stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsendna sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis fjármálagerna eða mats sem ekki byggir á gangvirði. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: Gangvirðismatið byggir á uppgefnu verði á virkum markaði.

Stig 2: Gangvirðismatið byggir ekki á uppgefnu verði á virkum markaði (stig 1) heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina, annað hvort beint (t.d. nýlegt viðskiptaverð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum fjármálagerna með sambærilegan líftíma á virkum markaði), eða öðrum mikilvægum markaðsupplýsingum s.s. gengi frá rekstraraðila sjóðs, innra virði félags eða verðmati viðurkennds matsaðila.

Stig 3: Gangvirðismatið byggir á kostnaðarverði eða lægra verði hafi sjóðurinn upplýsingar sem benda til þess.

Skráning iðgjalda

Iðgjöld eru tekjufærð eftir skilgreinum sem berast sjóðnum. Iðgjöld eru flokkuð eftir því hvort þau eru greidd af sjóðfélögum sjálfum eða eru móttframlag launagreiðanda.

Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrdi er greitt til jöfnunar á örorkubyrdi á milli lífeyrissjóða og færast meðal iðgjalda.

Lífeyrir

Undir lífeyri falla greiðslur sjóðsins til sjóðfélaga og skiptast þær í eftirlaun, makalífeyri, örorkulífeyri og barnalífeyri. Annar kostnaður sem færður er með lífeyriskostnaði er framlag í Virk starfsendurhæfingarsjóð og beinn kostnaður sem fellur til vegna örorkulífeyrisúrskurða.

Skýringar

2. Reikningsskilaaðferðir (framhald)

Fjárfestingar

Fjárfestingar sjóðsins skiptast í eignarhluta í félögum og sjóðum, skuldabréf og bundnar bankainnstæður. Skilgreiningar á framangreindri flokkun ásamt matsaðferðum sem beitt er við hvern lið fjárfestinga eru eftirfarandi:

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru framseljanleg verðbréf svo sem hlutabréf, hlutdeildarskírteini og önnur slík verðbréf og eru þau metin á gangvirði.

Skuldabréf eru framseljanleg skuldabréf og önnur skuldabréf sem gefin eru út af lánastofnunum, opinberum aðilum eða öðrum félögum. Hér er átt við bréf sem t.d. eru bundin við vísitölu eða gengi gjaldmiðla hvort sem vextir eru fastir eða hafa tiltekna vaxtaviðmiðun. Skuldabréf eru færð á gangvirði í árslok nema ef um er að ræða skuldabréf sem haldið er til gjalddaga s.s. skuldabréf vegna uppgjörs launagreiðanda á skuldbindingum við sjóðinn og útlán til sjóðfélaga, slík skuldabréf eru færð á upphaflegri kaupkröfu í efnahagsreikningi.

Bundnar bankainnstæður eru innlán í bönkum og sparisjóðum sem bundin eru til lengri tíma en 3 mánaða.

3. Sérstök aukaframlög

	2021	2020
Viðbótarframlög launagreiðenda.....	414.760	365.015
Framlag ríkisins til jöfnunar á örorkubyrði.....	3.247	3.281
	<u>418.007</u>	<u>368.296</u>

4. Heildarfjárhæð lífeyris

Eftirlaun.....	968.513	861.993
Örorkulífeyrir.....	28.445	30.193
Makalífeyrir.....	163.258	142.650
Barnalífeyrir.....	71	489
	<u>1.160.288</u>	<u>1.035.325</u>

Skýringar

5. Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

	2021	2020
Arðgreiðslur	30.663	13.418
Hagnaður af sölu eignarhluta	833.369	55.948
Breytingar á gangvirði	369.133	757.502
	<u>1.233.165</u>	<u>826.867</u>
Hreinar tekjur af eignahlutum í félögum og sjóðum sundurliðast þannig niður á fjárfestingar:		
Akta Stokkur	37.482	19.539
Arion banki hf.	217.578	25.475
BFG Fixed income Global Opportunities „D2“	4.000	(10.570)
BlackRock ICS US Dollar Liquidity	0	19.889
Brim hf.	29.973	12.360
EIK fasteignafélag hf.	22.819	8.891
Eimskipafélag Íslands hf.	85.989	31.145
Festi hf.	44.707	40.271
Gamma Iceland Fixed Income Fund	(11.508)	95.759
Hagar hf.	23.290	49.802
Icelandair Group hf.	527	(17.316)
Iceland Seafood International hf.	5.954	10.959
iShares Developed World Index	161.993	116.062
iShares MSCI ACWI UCITS ETF	98.586	34.752
Íslandsbanki hf.	39.120	0
ÍV- Hlutabréfavísitölusjóður	26.764	14.673
ÍV Skammtímasjóður	1.795	2.718
ÍV Stokkur	46.297	87.135
Júpíter - Lausafjár sjóður	0	154
Júpíter - Innlend hlutabréf	23.313	28.909
Kvika banki hf.	33.619	0
Landsbréf - Veðskuldabréfasjóður	(551)	2.578
Marel hf.	51.056	86.203
Marel NA	(6.650)	2.645
MF1 slhf.	6.939	9.656
Origo hf.	13.415	0
Pimco Income Fund	0	8.543
Reginn hf.	38.821	3.897
Reitir fasteignafélag hf.	19.257	6.282
Síldarvinnslan hf	37.327	0
Síminn hf.	75.527	63.494
Sjóvá - Almennar tryggingar hf.	23.120	15.786
ST 1 Veðskuldabréfasjóður	1.181	0
Sýn hf.	12.118	3.210
Tryggingamiðstöðin hf.	18.757	26.850
Vátryggingafélag Íslands hf.	35.803	18.831
Veðskuldabréfasjóður ÍV	3.980	3.688
Veðskuldabréfasjóður ÍV - VÍV II	10.765	4.596
	<u>1.233.165</u>	<u>826.867</u>

Skýringar

6. Hreinar tekjur af skuldabréfum

Tekjur flokkaðar eftir verðmatsaðferðum:	2021	2020
Skuldabréf á gangvirði - stig 1	226.634	312.886
Skuldabréf á metnu gangvirði - stig 2	84.912	61.596
Skuldabréf á metnu gangvirði - stig 3	(36)	820
Skuldabréf haldið til gjalddaga	278.802	227.462
	<u>590.313</u>	<u>602.764</u>

Hreinar tekjur greinast þannig eftir skuldabréfaflokkum á árinu 2021	Gangvirði	Kostnaðarvirði	Samtals
Skuldabréf með ríkisábyrgð	77.988	144.380	222.368
Skuldabréf sveitarfélaga	57.251	0	57.251
Skuldabréf lánastofnana	114.131	0	114.131
Skuldabréf fyrirtækja	0	195.780	195.780
Veðlán sjóðfélaga	0	783	783
	<u>249.370</u>	<u>340.944</u>	<u>590.313</u>

Hreinar tekjur greinast þannig eftir skuldabréfaflokkum á árinu 2020	Gangvirði	Kostnaðarvirði	Samtals
Skuldabréf með ríkisábyrgð	119.790	110.743	230.533
Skuldabréf sveitarfélaga	65.124	0	65.124
Skuldabréf lánastofnana	166.990	0	166.990
Skuldabréf fyrirtækja	0	139.335	139.335
Veðlán sjóðfélaga	0	783	783
	<u>351.904</u>	<u>250.861</u>	<u>602.764</u>

7. Fjárfestingargjöld

Vörslu- og umsýslubóknun	1.071	1.099
Önnur fjárfestingargjöld	31	820
	<u>1.102</u>	<u>1.919</u>

Árið 2021	Bein fjárfest. gjöld	Áætluð fjárfest. gjöld	Fjárfest. gjöld samtals	Heildareign í sjóðum að meðaltali á árinu	Hlutfall fjárfest. gjalda alls af meðaleign
Umsýslubóknanir					
Vegna innlendra fjárfestingarsjóða	-888	8.056	7.168	569.612	1,3%
Vegna innlendra fagfjárfestasjóða	0	8.570	8.570	815.118	1,1%
Vegna erlendra verðbréfasjóða	0	3.136	3.136	1.356.251	0,2%
Kaup- og sölubókn. vegna verðbréfavíðskipta	2.856	0	2.856		
Vörslubóknanir	1.959	0	1.959		
Fjárfestingargjöld samtals	<u>3.927</u>	<u>19.763</u>	<u>23.690</u>		

Árið 2020

Umsýslubóknanir	Bein fjárfest. gjöld	Áætluð fjárfest. gjöld	Fjárfest. gjöld samtals	Heildareign í sjóðum að meðaltali á árinu	Hlutfall fjárfest. gjalda alls af meðaleign
Vegna innlendra fjárfestingarsjóða	-708	9.915	9.207	680.280	1,4%
Vegna innlendra fagfjárfestasjóða	0	10.756	10.756	974.298	1,1%
Vegna erlendra verðbréfasjóða	0	2.579	2.579	974.399	0,3%
Kaup- og sölubókn. vegna verðbréfavíðskipta	875	0	875		
Vörslubóknanir	1.807	0	1.807		
Fjárfestingargjöld samtals	<u>1.973</u>	<u>23.250</u>	<u>25.223</u>		

Kaup- og sölubóknanir vegna verðbréfavíðskipta eru inni í hreinum tekjum viðkomandi verðbréfa og þar með eignaflokks.

8. Rekstrarkostnaður

8.1 Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður

	2021	2020
Laun og launatengd gjöld.....	2.815	4.607
Endurskoðun	2.702	2.797
Innri endurskoðun.....	1.866	702
Tryggingafræðileg aðstoð.....	1.960	1.797
Fjármálaeftirlitið.....	5.608	4.866
Rekstrarþóknun.....	28.479	26.484
Annar kostnaður.....	2.991	1.744
	<u>46.422</u>	<u>42.996</u>

8.2 Laun og launatengd gjöld

Laun stjórnar og endurskoðunarnefndar.....	2.378	3.856
Launatengd gjöld	438	751
	<u>2.815</u>	<u>4.607</u>
Stöðugildi að meðaltali.....	0	0

8.3 Laun stjórnarmanna og endurskoðunarnefndar

Laun stjórnar		
Arna Jakobína Björnsdóttir	268	458
Dan Jens Brynjarsson, formaður.....	817	1.201
Eva Hrund Einarsdóttir.....	0	46
Geir Kristinn Aðalsteinsson.....	89	458
Gunnar Gíslason.....	268	0
Halla Björk Reynisdóttir.....	222	412
Hanna Rósa Sveinsdóttir.....	311	412
Árni Egilsson.....	43	46
Laun endurskoðunarnefndar		
Arna Jakobína Björnsdóttir	89	275
Gunnar Gíslason.....	135	275
Halla Bergþóra Halldórsdóttir.....	135	275
	<u>2.378</u>	<u>3.856</u>
Þóknun fyrir endurskoðun.....	2.702	2.797
	<u>2.702</u>	<u>2.797</u>

8.5 Þóknanir til innri endurskoðenda sjóðsins

Þóknun fyrir innri endurskoðun.....	1.866	702
	<u>1.866</u>	<u>702</u>

8.6 Þóknanir til tryggingastærðfræðings sjóðsins

Þóknun fyrir útreikninga á tryggingafræðilegri stöðu.....	1.360	1.312
Önnur þjónusta.....	601	485
	<u>1.960</u>	<u>1.797</u>

Skýringar

9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

	31.12.2021	31.12.2020
Eignarhlutir í innlendum hlutafélögum.....	2.534.500	2.079.892
Hlutdeildarskírteini í innlendum sjóðum	874.516	1.221.084
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum.....	1.535.110	1.119.307
	<u>4.944.126</u>	<u>4.420.283</u>

Eignarhlutir í innlendum hlutafélögum greinast þannig:

Skráð félög:	Hlutdeild	31.12.2021	31.12.2020
Arion banki hf.	0,10%	315.563	267.093
Brim hf.....	0,05%	80.340	51.603
EIK fasteignafélag hf.....	0,14%	60.385	79.252
Eimskipafélag Íslands hf.....	0,13%	118.391	117.304
Festi hf.....	0,20%	148.624	154.372
Hagar hf.....	0,19%	146.610	181.622
Icelandair Group hf.....	0,01%	5.333	4.805
Iceland Seafood International.....	0,21%	82.944	51.714
Íslandsbanki hf.....	0,07%	184.149	0
Kvika banki hf.....	0,12%	155.267	77.829
Marel hf.....	0,04%	254.334	355.388
Marel hf. (Marel NA).....	0,02%	100.826	11.754
Origo hf.....	0,15%	47.952	0
Reginn hf.....	0,21%	123.927	85.107
Reitir fasteignafélag hf.....	0,13%	83.958	109.509
Síldarvinnslan hf.....	0,09%	158.252	0
Síminn hf.....	0,17%	157.319	187.067
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	0,14%	65.894	49.914
Sýn hf.....	0,09%	16.931	31.299
Vátryggingafélag Íslands hf.....	0,15%	58.566	76.011
		<u>2.365.562</u>	<u>1.891.643</u>
Óskráð félög:			
Gamli Byr ehf.....	0,02%	0	0
Íslensk verðbréf hf.....	0,15%	102.750	102.750
MF1 slhf.....	2,19%	66.188	85.499
		<u>168.938</u>	<u>188.249</u>
Eignarhlutir í innlendum hlutafélögum alls.....		<u>2.534.500</u>	<u>2.079.892</u>
Hlutabréfaeign alls		<u>2.534.500</u>	<u>2.079.892</u>

Skýringar

9. Eignarhlutir í félögum og sjóðum (framhald)

Hlutdeildarskírteini greinast þannig:

Innlendir sjóðir:	Hlutdeild	31.12.2021	31.12.2020
Akta Stokkur.....	0,6%	99.021	119.539
Gamma Icelandic Fixed Income Fund.....	0,5%	70.898	402.406
ÍV Hlutabréfavísitölusjóður	3,8%	44.126	82.362
ÍV Stokkur.....	2,0%	55.502	309.205
Júpíter - Innlend hlutabréf.....	0,5%	57.942	109.628
Landsbréf - Veðskuldabréfasjóður.....	1,1%	6.981	7.532
Skammtímasjóður ÍV.....	0,0%	1.795	0
ST 1 Veðskuldabréfasjóður.....	2,6%	251.181	0
Veðskuldabréfasjóður ÍV.....	5,0%	66.168	62.188
Veðskuldabréfasjóður ÍV- VíV II	4,1%	220.902	128.224
Hlutdeildarskírteini í innlendum sjóðum alls.....		874.516	1.221.084

Erlendir sjóðir:

BFG Fixed income Global Opportunities „D2“	140.404	136.405
iShares Developed World Index	804.749	642.756
iShares MSCI ACWI UCITS ETF USD.....	589.957	340.146
Hlutdeildarskírteini í erlendum sjóðum alls	1.535.110	1.119.307

Eignarhlutir í félögum og sjóðum alls **4.944.126** **4.420.283**

Eignarhlutir í félögum og sjóðum flokkaðir eftir matsaðferðum:

	31.12.2021	31.12.2020
Eignarhlutir og sjóðir á gangvirði - stig 1	4.229.955	4.034.090
Eignarhlutir og sjóðir á metnu gangvirði - stig 2	714.171	386.193
Eignarhlutir og sjóðir á metnu gangvirði - stig 3	0	0
.....	4.944.126	4.420.283

10. Skuldabréf

Skuldabréf með ríkisábyrgð:

Húsbréf.....	1.711	1.721
Íbúðabréf.....	593.145	1.058.083
Ríkisbréf.....	319.429	638.835
Önnur skuldabréf með ríkisábyrgð	2.727.769	2.792.304
.....	3.642.054	4.490.943

Skuldabréf sveitarfélaga	867.755	744.510
Skuldabréf lánastofnana	1.896.769	2.003.447
Skuldabréf fyrirtækja	2.888.334	1.476.660
Veðlán sjóðfélaga.....	8.032	8.725
Niðurfærslur skuldabréfa.....	(4.891)	(4.570)
Skuldabréf alls	9.298.053	8.719.714

Skýringar

10. Skuldabréf (framhald)

Skuldabréf flokkuð eftir matsaðferðum:

	31.12.2021	31.12.2020
Skuldabréf á gangvirði:		
Skuldabréf á gangvirði - stig 1	3.298.566	4.056.966
Skuldabréf á metnu gangvirði - stig 2	1.970.124	651.220
Skuldabréf á metnu gangvirði - stig 3	2.711	2.747
	<u>5.271.401</u>	<u>4.710.932</u>
Skuldabréf haldið til gjalddaga:		
Ríkisskuldabréf.....	2.727.769	2.792.304
Skuldabréf fyrirtækja	1.290.883	1.207.788
Veðlán sjóðfélaga.....	8.000	8.690
Skuldabréf haldið til gjalddaga alls.....	<u>4.026.652</u>	<u>4.008.782</u>
Skuldabréf samtals.....	<u>9.298.053</u>	<u>8.719.714</u>
Áætlað gangvirði þeirra framangreindra skuldabréfa sem haldið er til gjalddaga.....	4.367.172	4.530.723

11. Niðurfærsla skuldabréfa

Niðurfærsla í ársbyrjun	4.570	4.817
Afskrifað tapað og fært út á árinu	0	0
Breyting niðurfærslu á árinu.....	322	(247)
	<u>4.891</u>	<u>4.570</u>

Verðbréf eru færð niður í efnahagsreikningi vegna óvissu um innheimtu. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður afskriftareikningur til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast.

12. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

Árið 2021	Í íslenskum krónum	Í erlendum gjaldmiðlum	Samtals
Eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	3.409.016	1.535.110	4.944.126
Skuldabréf.....	9.298.053	0	9.298.053
	<u>12.707.069</u>	<u>1.535.110</u>	<u>14.242.179</u>
Hlutfallsleg skipting	89%	11%	100%
Árið 2020			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	3.300.976	1.119.307	4.420.283
Skuldabréf.....	8.719.714	0	8.719.714
	<u>12.020.690</u>	<u>1.119.307</u>	<u>13.139.997</u>
Hlutfallsleg skipting	91%	9%	100%
Skipting fjárfestinga eftir erlendum gjaldmiðlum:			
	Eignarhlutir í félögum og sjóðum	Skuldabréf	Hlutfall
Í USD	1.535.110	0	100%
	<u>1.535.110</u>	<u>0</u>	<u>100%</u>

Skýringar

13. Lífeyrisskuldbindingar

Tryggingafræðilegt mat á lífeyrisskuldbindingum lífeyrissjóðsins:

Samkvæmt niðurstöðu tryggingafræðilegrar athugunar á stöðu sjóðsins í árslok 2021 miðað við 2% ársvexti umfram laun þá vantar sjóðinn 9.354 milljónir króna til að mæta áföllnum skuldbindingum eða 40,6% af skuldbindingum. Heildarskuldbindingar umfram eignir eru 9.767 milljónir króna eða 41,2% af skuldbindingum. Tryggingafræðileg staða sjóðsins versnaði um 288 milljónir króna á árinu 2021. Vísað er í áritun tryggingastærðfræðings vegna frekari forsendna við matið.

Eignir	31.12.2021	31.12.2020
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í árslok.....	13.938.594	11.932.731
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjors í ársbyrjun.....	11.932.731	11.630.581
Hækkun/lækkun endurmetinnar eignar á árinu.....	2.005.864	302.150
Skuldbindingar		
Skuldbindingar í árslok.....	23.705.207	21.411.288
Skuldbindingar í ársbyrjun.....	21.411.288	20.028.253
Hækkun/lækkun skuldbindinga á árinu.....	2.293.918	1.383.035
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu.....	(288.055)	(1.080.885)

Yfirlit um breytingar á áföllnum lífeyrisskuldbindingum árið 2021

Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun.....	20.631.958	19.234.463
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta.....	1.660.942	2.019.562
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins.....	77.800	94.800
Lækkun vegna greidds lífeyris á árinu.....	(1.161.400)	(1.035.325)
Hækkun vegna breytinga á reikniforsendum.....	1.143.311	0
Hækkun/lækkun vegna annarra breytinga.....	63.361	318.458
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í árslok	22.415.972	20.631.958

14. Aðrar skuldir

	31.12.2021	31.12.2020
Ógreiddur kostnaður.....	16.708	14.932
	16.708	14.932

15. Ábyrgðir og skuldbindingar utan efnahags

Sjóðurinn hefur skuldbundið sig til þátttöku í innlendum fagfjárfestastjóði, útistandandi skuldbinding nemur 45 m.kr.

16. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring

16.1 Áhættustefna, skipulag og markmið áhættustýringar

Í daglegri starfsemi sinni sem lífeyrissjóður stendur sjóðurinn frammi fyrir ýmsum tegundum áhættu. Stjórnendur sjóðsins bera ábyrgð á að gera sér grein fyrir þeim áhættuþáttum sem fylgja starfseminni og að fullnægjandi áhættustýring sé ávallt til staðar. Til að mæta þessari kröfu hefur sjóðurinn mótað sérstaka áhættustefnu og áhættustýringarstefnu, þar sem áhætta er skilgreind, helstu áhættuþáttum lýst og gerð grein fyrir skipulagi og framkvæmd áhættustýringar. Stjórn ber ábyrgð á því að móta og samþykkja áhættustefnu og sjá til þess að virk áhættustýring sé til staðar hjá sjóðnum, sem tekur til allrar starfsemi hans. Áhættustýring skal innihalda skilvirka ferla og vinnulag. Hún þarf einnig að tryggja að framkvæmda- og áhættustjóri fylgist með því að þessir ferlar séu fullnægjandi og verklag sé skilvirkt. Hluti af áhættustefnu er áhættuáætlun sem sett er upp í fjárfestingarstefnu sjóðsins, þar er áhættuþol metið og töluleg markmið sett um áhættu og hvernig takmörk um áhættu eru nýtt í einstökum flokkum eigna. Í áhættustefnu er hins vegar fjallað um hvernig áhætta er metin og hvernig fylgst er með að áhættuviðmið séu haldin og hvernig eftirliti er háttað. Lagt er mat á mikilvægi áhættuflokka, eftirlitsaðgerðir eru skilgreindar og sett fram dagskrá áhættustýringar, þar sem eftirlitsaðgerðir eru tímasettar, hver ber ábyrgð og hvaða skýrslum skuli skilað. Í lögum er lögð sú skylda á lífeyrissjóði að framkvæma eigið áhættumat en samkvæmt reglugerð um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða er tilgreint að matið skuli framkvæmt a.m.k. árlega. Stjórn, framkvæmdarstjóri og áhættustjóri eiga að taka virkan þátt í gerð eigin áhættumats en framkvæmd þess er í höndum tveggja síðast nefndu. Stjórn er skilað reglulegum skýrslum um framkvæmd áhættustýringar auk skýrslna um hlítingu við lög, reglur og stefnu sjóðsins. Fjárfestingum og raunar allri starfsemi fylgir áhætta. Til að ná markmiðum sínum þarf sjóðurinn að taka áhættu. Áhættustýring felst í því að stýra áhættu þannig að hún verði innan þeirra marka sem starfseminni hefur verið sett.

16.2 Helstu flokkar áhættu í starfsemi sjóðsins

Flokka má áhættu í starfsemi sjóðsins í marga flokka. Hér fyrir neðan er gerð grein fyrir helstu áhættuflokkum, en undir hverjum og einum flokki eru margir undirflokkar áhættu sem fylgst er með.

Lífeyrstryggingaráhætta:

Með lífeyrstryggingaráhættu er átt við hættuna á því að skuldbindingar sjóðsins vaxi umfram eignir og að skerða þurfi réttindi sjóðfélaga eða hún leiði til verulega aukinnar byrðar ábyrgðaraðila. Helstu áhættuþættir í þessum flokki eru skerðingaráhætta og lýðfræðileg áhætta, en einnig má nefna iðgjaldaáhætta og lausafjáraáhætta. Skerðingaráhætta er hættan á því að skerða þurfi lífeyrisréttindi sjóðfélaga. Lýðfræðileg áhætta er hættan á að lýðfræðilegar forsendur sem notaðar eru við mat á lífeyrisloforðum sjóðsins breytist á þann veg að skuldbindingar hans hækki umfram áætlanir. Þar sem Akureyrarbær ábyrgist skuldbindingar sjóðsins er lífeyrstryggingaráhætta, bæði skerðingaráhætta og áhætta vegna vanmats á lýðfræðilegum forsendum metin óveruleg fyrir sjóðfélaga. Verulega vantar upp á að sjóðurinn eigi eignir til að mæta skuldbindingum og því er lífeyrstryggingaráhætta veruleg fyrir ábyrgðaraðilann. Fylgst er með lífeyrstryggingaráhættu með árlegu tryggingafræðilegu mati, sem tryggingastærðfræðingur sjóðsins framkvæmir. Lausafjáraáhætta er fólgin í hættunni á að sjóðurinn eigi ekki laust fé til að standa straum af lífeyrisgreiðslum og rekstri. Hluti af lausafjáraáhættu er seljanleikaáhætta eigna, þ.e. hversu auðvelt er að breyta eignum í laust fé. Til að mæta lausafjáraáhættu hefur sjóðurinn sett sér það markmið að eiga á hverjum tíma laust fé til að mæta a.m.k. 2 mánaða útgjöldum vegna lífeyris og rekstrar.

Mótaðilaáhætta:

Mótaðilaáhætta er hættan á að mótaðilar eða milliliðir í viðskiptum, t.d. útgefendur skuldabréfa, sjóðfélagar, fyrirtæki og uppgjörshús, standi ekki í skilum (t.d. vegna gjaldþrots) eða að hæfni þeirra til greiðslu versni verulega, bæði vegna útlána og kaupa á fjármálagerningum á markaði. Samþjöppunar- og landsáhætta fellur undir mótaðilaáhættu, enda felur hún í sér hættuna á að margir mótaðilar lendi samtímis í vanefndum. Mótaðilaáhætta er metin bæði áður en viðskipti eiga sér stað og síðan í eftirfylgni með vörslu, endurgreiðslu og uppgjöri á fjármálagerningum. Mótaðilaáhættu þ.m.t. útlánaáhættu er stýrt með áreiðanleikakönnunum og lánshæfismati á mótaðilum, mörkum sem sett eru um kröfur á einstaka aðila eða skylda aðila í eignasafni sjóðsins, reglubundinni skýrslugjöf frá mótaðilum og mati á fjárhagstyrk þeirra, eftirfylgni með skilum og innheimtuaðgerðum, auk reglna um áhættuflokkun viðskiptamanna og varúðarniðurfærslur. Gerð er grein fyrir þróun mótaðilaáhættu í reglubundinni skýrslugjöf til stjórnar.

Fjárhagsleg áhætta:

Með fjárhagslegri áhættu er átt við hættuna á því að fjárhagslegar eignir sjóðsins rýrni í verði og að tekjur af þeim verði lakari en væntingar stóðu til. Sjóðurinn er fyrst og fremst markaðsfjárfestir og eignir hans eru háðar sveiflum á fjármálamörkuðum. Fjárhagsleg áhætta markast af þeim eignaflokkum sem sjóðurinn fjárfestir í og hvernig eignasafn hans er saman sett.

Fjárhagsleg áhætta (markaðsáhætta) lýtur fyrst og fremst að fjárhagslegum atriðum í starfsemi sjóðsins, þ.e. hættu á fjárhagslegu tapi vegna breytinga á markaðsvirði liða innan og utan efnahagsreiknings, þar á meðal vegna breytinga á vöxtum, uppgreiðslu- og endurfjárfestingaráhættu, gengi gjaldmiðla, verðbólgu og breytinga á virði fjáreigna. Þessi áhætta getur leitt til neikvæðra áhrifa á rekstur og/eða efnahag, bæði vegna aðgerða eða atburða innan sjóðsins eða utan hans. Neikvæð áhrif á rekstur og efnahag geta dregið úr möguleikum lífeyrissjóðsins til að framfylgja stefnu og ná markmiðum sínum. Fjárhagslegri áhættu er fyrst og fremst stýrt með því að fjárfesta í mismunandi flokkum eigna, sem hegða sér misjafnlega við mismunandi markaðsaðstæður, og dreifa þannig áhættu. Í fjárfestingastefnu sjóðsins eru fjölmörg ákvæði sem sett eru í þeim tilgangi að stýra áhættu. Þar eru sett markmið um eignasamsetningu, ákvarðaðar viðmiðunarvísitölur sem tekið er mið af við stýringu eigna og vikmörk sett um frávik frá viðmiði. Sett er fram sérstök áhættuáætlun, þar sem tilgreind eru markmið áhættu, mæld sem staðalfrávik ávöxtunar, og hvernig það er útfært niður á einstaka eignaflokka, markmið um hermiskekkju, vágildi (VaR) og fleiri áhættumælikvarða. Mælingar á markaðsáhættu er gerðar með reglulegu millibili og skilar áhættustjóri reglubundnum skýrslum til stjórnar um það efni. Brugðist er við með breytingum á eignasamsetningu þróist þessir mælikvarðar á þann veg að hætta sé á að áhætta fari út fyrir markmiðsáhættu sjóðsins.

16. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring (framhald)

Rekstraráhætta:

Rekstraráhætta lýtur fyrst og fremst að starfsemi lífeyrissjóðsins. Starfsemin skal lúta þeim reglum sem um hann eru settar í lögum, reglugerðum, eigin samþykktum og reglum sjóðsins. Stefnt skal að sem mestri hagkvæmni í rekstri þannig að sem mestar líkur séu á að sjóðurinn nái markmiðum sínum. Sjóðnum skal stjórnað með heiðarleika, ráðvæðni og góða starfshætti að leiðarljósi. Rekstrar- og umhverfisáhætta er að jafnaði skilgreind sem hættan á tjóni sem rekja má til ófullnægjandi eða ónothæfra innri verkferla, starfsmanna, sviksemi, orðspors, upplýsingakerfa eða til ytri atburða. LSA hefur ekki eigin starfsmenn. Stapi lífeyrissjóður sér um rekstur LSA í samræmi við samning sjóðanna. Samningurinn innifelur að skipurit Stapa og allt skipulag gildir einnig fyrir starfsemi LSA, eftir því sem við getur átt, þ.m.t. verkefni og valdheimildir framkvæmdastjóra, áhættustjóra, fjárfestingaráðs og lífeyrisnefndar. Til að stýra rekstraráhættu hefur sjóðurinn sett sér margvíslegar reglur sem gilda um starfsemi hans, þ.m.t. starfsreglur stjórnar, siðareglur, verklagsreglur um verðbréfavíðskipti, reglur um upplýsingagjöf til stjórnar og ítarlegar reglur um heimildir til fjárfestinga auk þess sem starfslýsingar, verkferlar, reglur og eftirlitsaðgerðir í starfsemi Stapa gilda einnig um starfsemi LSA, eftir því sem við getur átt. Í skipulagi eru sett skýr starfs- og ábyrgðarsvið, aðgreining starfa rekstraraðila er afmörkuð með ítarlegum starfslýsingum og verkferlum. Reglubundin fundahöld eru með starfsmönnum, þ.m.t. starfsmannasamtöl, rekstraraðili hefur sérstaka starfsdaga þar sem farið er yfir öll svið starfseminnar og boðið upp á þjálfun og námskeiðahald. Rekstraraðili leggur áherslu á góðan og jákvæðan starfsanda, að hann sé eftirsóknarverður vinnustaður, boðleiðir séu stuttar og að strax sé brugðist við vandamálum sem lúta að starfsmönnum og velferð þeirra. Beitt er virku innra eftirliti og gerðar eru margháttaðar kannanir á öllum helstu þáttum í starfsemi sjóðsins og er niðurstöðum slíkra kannana skilað til endurskoðunarnefndar og stjórnar sjóðsins.

16.3 Næmnigreining áhættuþátta

Í töflunni fyrir neðan er reynt að meta hver áhrif möguleg áföll geta haft á efnahag og afkomu sjóðsins. Kannaðir eru níu þættir sem gætu raungerst og áhrif þeirra á hlutfall heildarskuldbindingu sjóðsins. Þetta er sett fram með hliðsjón við sambærilegar breytingar frá fyrra ári. Um er að ræða „hvað ef“ aðferðarfræði, þar sem ekki er tekið tillit til innbyrðis fylgni milli áhættuþátta. Vakin er athygli á því að þetta er breyting frá núverandi stöðu.

Stað lok 2021 m.v. álagsforsendur :	2021	2020
Núvirðisvextir lækka um 0,5%	-3,1%	-2,6%
Líftöflur hliðrast um 2 ár	-3,7%	-3,9%
Öorkulíkur auknar um 10%	-0,6%	0,0%
VNV hækkun ársins aukin um 0,5%	-0,7%	-0,1%
GVT lækkar um 10%	-1,2%	-0,5%
Fasteignaverðtryggð skuldabréf lækka um 10%	-1,8%	-1,2%
Innlend /erlend markaðsskuldabréf lækka um 10%	-4,4%	-4,2%
Erlend hlutabréf lækka um 10%	-1,1%	-0,5%
Innlend hlutabréf lækka um 10%	-1,7%	-1,2%

Kennitölur

	2021	2020	2019	2018	2017
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar	-41,2%	-44,3%	-41,9%	-42,6%	-39,2%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar	-40,6%	-43,7%	-41,2%	-41,8%	-37,7%
Hrein raunávöxtun.....	8,02%	6,79%	6,70%	0,65%	3,44%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sl. 5 ár	5,08%	3,94%	4,37%	3,96%	4,45%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar s.l. 10 ár	4,72%	4,25%	3,88%	3,15%	3,49%
Hlutfallsleg skipting fjárfestingar					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	29,2%	27,7%	26,0%	21,0%	25,5%
Skráð skuldabréf	57,7%	59,1%	61,6%	66,4%	62,2%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	5,5%	5,9%	5,3%	5,0%	4,6%
Óskráð skuldabréf	7,5%	7,3%	7,1%	7,5%	7,8%
Bundnar bankainnstæður	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum					
Eignir í íslenskum krónum	89%	91%	92%	94%	95%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	11%	9%	8%	6%	5%
Fjöldi virkra sjóðfélaga					
Fjöldi virkra sjóðfélaga	44	55	64	81	87
Fjöldi sjóðfélaga í árslok	2214	2250	2239	2286	2293
Fjöldi lífeyrisþega	726	686	645	593	553
Hlutfallsleg skipting lífeyris					
Eftirlaun	83,5%	83,3%	83,6%	82,3%	82,3%
Örorkulífeyrir	2,5%	2,9%	2,8%	3,5%	3,6%
Makalífeyrir	14,1%	13,8%	13,6%	14,2%	14,1%
Barnalífeyrir	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
Stöðugildi					
Stöðugildi	0	0	0	0	0
Iðgjöld					
Iðgjöld alls (á föstu verðlagi)	462.863	447.621	563.759	441.371	1.988.188
Lífeyrir alls (á föstu verðlagi)	1.160.678	1.085.928	1.027.022	918.979	864.735
Hreinar fjárfestingartekjur alls (á föstu verðlagi)	1.823.629	1.498.351	1.266.416	554.657	697.725
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður alls (á föstu verðlagi)	46.422	45.078	43.443	40.466	40.969
Hækkun (lækkun) á hreinni eign (á föstu verðlagi)	1.079.392	814.965	759.710	36.583	1.780.210
Lífeyrisþyrði	251%	243%	182%	208%	43%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður (alls) í % af iðgjöldum	10,0%	10,1%	7,7%	9,2%	2,1%
Hreinar fjárfestingartekjur í % af meðalstöðu eigna	13,5%	11,2%	9,7%	4,2%	5,8%
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður í % af meðalstöðu eigna	0,33%	0,33%	0,32%	0,30%	0,32%

Stjórnarháttayfirlýsing

Tilgangur

Góðir stjórnarhættir eru forsenda fyrir því að starfsemi Lífeyrissjóðs starfsmanna Akureyrarbæjar (LSA) sé traust og árangursrík. Með góðum stjórnarháttum í starfsemi LSA er lagður grunnur að traustum samskiptum stjórnenda og starfsmanna við sjóðfélaga, launagreiðendur sem greiða iðgjöld til sjóðsins og Akureyrarbæ sem ábyrgðaraðila sjóðsins. Góðir stjórnarhættir stuðla einnig að gagnsæi í starfsemi hans. Við mótun stjórnarháttanna hafa stjórnendur og stjórn sjóðsins haft til hliðsjónar almennt viðurkennd sjónarmið og leiðbeiningar um góða stjórnarhætti fyrirtækja. LSA er lokaður sjóður. Akureyrarbær ábyrgist skuldbindingar sjóðsins sbr. 10. gr. í samþykktum hans.

Hlutverk LSA

Hlutverk LSA er að:

- Taka við iðgjöldum, varðveita þau með tryggu hætti og veita upplýsingar um réttindi sjóðfélaga
- Ávaxta fjármuni með sem bestum hætti í samræmi við fjárfestingar- og áhættustefnu sjóðsins.
- Greiða sjóðfélögum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins. Í því felst að tryggja sjóðfélögum eftirlaun að lokinni starfsævi, tryggja þá fyrir tekjumissi í kjölfar örorku og stuðla að fjárhagslegu öryggi maka og barna við andlát sjóðfélaga.

Lög og reglur um stjórnarhætti sem LSA fylgir

LSA starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og hefur fengið starfsleyfi frá Fjármálaráðuneytinu sem einnig staðfestir samþykktir sjóðsins. LSA er lokaður sjóður sem starfar á óbreyttum iðgjalda- og réttindagrundvelli í samræmi við 54. gr. laga nr. 129/1997, sem hefur veruleg áhrif á starfsemi sjóðsins.

Sjóðurinn er eftirlitsskyldur aðili í samræmi við lög nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi. Ýmis önnur lög taka til þátta í rekstri LSA, auk reglugerða, reglna og leiðbeinandi tilmæla sem Fjármálaeftirlitið hefur sett um starfsemi lífeyrissjóða.

Þá hefur sjóðurinn sjálfur sett reglur um einstaka þætti í starfsemi sinni, s.s. starfsreglur stjórnar og þ.m.t. skilgreiningu á óvenjulegum og mikilsháttar ráðstöfunum, verklagsreglur um verðbrefaviðskipti, siðareglur, reglur um upplýsingagjöf til stjórnar, reglur um endurskoðunarnefnd og reglur um fjárfestingaheimildir. Þá hefur sjóðurinn sett sér sérstaka fjárfestingar-, áhættu-, áhættustýringar- og öryggisstefnu. Starfsreglur stjórnar og endurskoðunarnefndar má nálgast á heimasíðu sjóðsins.

Skipan stjórnar, hlutverk og skipulag

Samkvæmt samþykktum LSA skal stjórnarformaður sjóðsins tilnefndur af bæjarstjórn Akureyrarbæjar og skal annað hvort vera bæjarstjóri eða sviðstjóri fjársýsluviðs sveitarfélagsins. Aðrir stjórnarmenn eru tveir fulltrúar sem bæjarstjórn kys á sama hátt og fastar nefndir sveitarfélagsins til fjögurra ára og tveir fulltrúar tilnefndir til fjögurra ára af Kili, Stéttarfélagi starfsmanna í almannapjónustu. Fjórir varamenn skulu tilnefndir á sama hátt til jafnlangs tíma.

Samkvæmt lögum ber stjórn LSA ábyrgð á að starfsemin sé í samræmi við lög, reglugerðir settar samkvæmt þeim og samþykktir sjóðsins. Stjórn skal einnig hafa með höndum almennt eftirlit með rekstri, bókhaldi og ráðstöfun eigna sjóðsins. Hún skal móta fjárfestingarstefnu fyrir sjóðinn, innra eftirlit, skjalfesta eftirlitsferla og móta eftirlitskerfi sem gera sjóðnum kleift að greina, vakta, meta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins.

LSA hefur ekki eigin starfsmenn, en hefur gert samning við Stapa lífeyrissjóð um að annast rekstur sjóðsins. Markmiðið með samningnum er að tryggja góðan rekstur sjóðsins sem og góða þjónustu við sjóðfélaga. Framkvæmdastjóri Stapa lífeyrissjóðs er jafnframt framkvæmdastjóri LSA og áhættustjóri Stapa er jafnframt áhættustjóri LSA. Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur sjóðsins og skal hann fara eftir þeirri stefnu og fyrirmælum sem sjóðstjórn hefur gefið. Ráðstafanir sem eru óvenjulegar eða mikilsháttar getur framkvæmdastjóri aðeins gert samkvæmt heimild frá stjórn sjóðsins.

Daglegur rekstur sjóðsins felur m.a. í sér innheimtu iðgjalda og sérstakra aukaframlaga, skráningu iðgjalda í iðgjaldakerfi, utanumhald um réttindi sjóðfélaga, undirbúning og vinnu við lífeyrisúrskurði, útsendingu yfirlita til sjóðfélaga, lífeyrisgreiðslur, réttindaflutninga til og frá sjóðnum, upplýsingagjöf og aðstoð í lífeyrismálum, eignastýringu og ávöxtun á fjármunum sjóðsins, fjárhagsbókhald, umsjón með stjórnarfundum og skýrslugerð til opinberra aðila vegna sjóðsins. Reglur sem Stapi hefur sett og taka til starfsmanna gilda einnig um störf þeirra fyrir LSA eftir því sem við getur átt, enda hafi LSA ekki gengið frá reglum um sama efni, sem gilda fyrir starfsemi sjóðsins.

Stjórnarháttayfirlýsing

Stjórn LSA fundaði átta sinnum á árinu 2021. Á fjórum þeirra mættu allir stjórnarmenn en á fjórum fundum boðaði einn stjórnarmaður forföll. Í þremur þeirra tilfella var varamaður boðaður á fundinn en í einu tilviki bárust upplýsingar um forföll of seint til að unnt væri að boða varamann í hans stað. Endurskoðunarnefnd LSA fundaði þrisvar sinnum á árinu 2021. Á þremur þeirra mættu allir nefndarmenn en á einum þeirra boðaði nefndarmaður forföll.

Niðurstöður árangursmats stjórnar er að samstarf stjórnarmanna gangi vel og allir stjórnarmenn hafi tækifæri til að tjá skoðun sína á stjórnarfundum. Upplýsingar fyrir stjórnarfundum berist tímanlega sem er forsenda upplýstrar ákvörðunartöku stjórnar. Samanlögð reynsla stjórnarmanna sjóðsins er löng og stjórnarmenn hafa hver um sig langa og fjölbreytta stjórnunarreynslu sem gagnast í stjórnarstörfum. Stjórnarmenn hafi jafnframt mikla reynslu af opinberri stjórnarsýslu og fjármálastjórn. Sameiginlegt hæfi og hæfni stjórnar er því metið í góðum horfum. Meðal veikleika stjórnar telur stjórnin nokkra áhættu felast í miklum mannbreytingum stjórnar í tengslum við sveitarstjórnarkosningar og kosningar hjá Kili hverju sinni. Því er nauðsynlegt að móttaka nýrra stjórnarmanna verði öflug og hugað að samfelli þekkingar við kjör stjórnar hverju sinni.

Innra eftirlit og áhættustýring

Stjórn sjóðsins ber ábyrgð á áhættustýringu og innra eftirliti og skal fylgjast með virkni þess. Stjórnin skal móta og samþykkja áhættustefnu og sjá til þess að virk áhættustýring sé til staðar, sem tekur til allrar starfsemi sjóðsins. Áhættustýring skal innihalda skilvirka ferla og vinnulag. Hún þarf einnig að tryggja að framkvæmda- og áhættustjóri fylgist með því að þessir ferlar séu fullnægjandi og verklag sé skilvirkt.

Stjórnin hefur skipað endurskoðunarnefnd í samræmi við ákvæði 108. gr. laga nr. 3/2006. Endurskoðunarnefnd hefur eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila, fyrirkomulagi og virkni innra eftirlits, innri endurskoðun og áhættustýringu, eftirlit með endurskoðun ársreiknings, mat á óhæði endurskoðenda og endurskoðunarfyrtækis og eftirlit með öðrum störfum endurskoðenda eða endurskoðunarfyrtækis, fyrir sjóðinn. Endurskoðunarnefnd setur fram tillögur til stjórnar um val á endurskoðanda eða endurskoðunarfyrtækis. Endurskoðunarnefnd fundar reglulega með innri endurskoðanda, áhættustjóra og eftir atvikum öðrum starfsmönnum sjóðsins og skilar um það skýrslum til stjórnar.

Auk stjórnendaftirlits og eftirlits áhættustjóra hefur stjórnin ráðið innri endurskoðanda sem starfar skv. lögum nr. 129/1997 og reglum nr. 687/2001 um endurskoðunardeildir og eftirlitsaðila lífeyrissjóða. Innri endurskoðandi sjóðsins er PwC. Innri endurskoðandi framkvæmir eftirlitsaðgerðir reglulega og skilar um það skýrslum til stjórnar. Innri endurskoðandi starfar í nánu sambandi við endurskoðunarnefnd og áhættustjóra.

Fjárfestingarstefna og áhættustefna

Stjórn LSA hefur mótað fjárfestingarstefnu fyrir sjóðinn. Fjárfestingarstefna er formlegt skjal, sem lýsir stefnu sjóðsins við fjárfestingar og ávöxtun fjár sjóðfélaga. Fjárfestingarstefna þarf að uppfylla þær kröfur sem gerðar eru í reglugerð nr. 916/2009 um fjárfestingarstefnu lífeyrissjóða.

Stjórn hefur mótað áhættustefnu þar sem er að finna lýsingu á skipulagi sjóðsins, þ.m.t. á eignastýringu og fjárfestingastarfsemi, eftirlitsskipulagi og hvernig áhættustýringu og innra eftirliti er háttað, þ.m.t. aðgerðum til að tryggja að starfsemi sjóðsins hlíti þeim lögum og reglum sem um hann eru settar af opinberri hálfu, eða hann hefur sett sér sjálfur. Í stefnunni er einnig að finna skilgreiningu á áhættu, lýsingu á áhættuflokkum og hvernig framkvæmd áhættustýringar er háttað.

Gildi og samfélagsleg ábyrgð

Samfélagsleg ábyrgð er mikilvægur þáttur í góðum stjórnarháttum. LSA gerir sér grein fyrir áhrifunum á kjör sjóðfélaga sinna, aðila sem hann fjárfestir í og efnahagsleg og félagsleg áhrif á félagssvæði sínu og nærumhverfi. LSA hefur samfélagslega ábyrgð að leiðarljósi bæði inn á við og út á við í störfum sínum og athöfnum, í samskiptum sínum við sjóðfélaga, starfsmenn, viðskiptavini, þjónustuaðila og samfélagið í heild. Í fjárfestingarstefnu LSA skilgreinir sjóðurinn siðferðisleg viðmið í fjárfestingum. Þá gilda um fjárfestingar sjóðsins *Hluthafastefna* og *Stefna um ábyrgar fjárfestingar* sem sjóðurinn hefur starfað eftir frá árinu 2021.

Stjórnarháttayfirlýsing

Upplýsingar um stjórn, endurskoðunarnefnd og framkvæmdastjóra

Stjórn

Dan Jens Brynjarsson, fæddur 1960. Fulltrúi Akureyrarbæjar, skipaður á aukaárfundi 2018. Formaður stjórnar frá 2018. Dan Jens er óháður Lífeyrissjóði starfsmanna Akureyrarbæjar.

Menntun: Cand. Oecon frá Háskóla Íslands í viðskiptafræði með áherslu á fjármál, MBA frá The University of Edinburgh með áherslu á fjármál, stjórnun og stefnumótun.

Aðalstarf: Sviðstjóri fjársýsluviðs.

Önnur trúnaðarstörf: Stjórnarmaður í Fóðurverksmiðjunni Laxá hf.

Arna Jakobína Björnsdóttir, fædd 1957. Fulltrúi Kjalars stéttarfélags, skipuð á ársfundi 1994. Arna Jakobína er óháð Lífeyrissjóði starfsmanna Akureyrarbæjar.

Menntun: MA í náms- og starfsráðgjöf, BA í sálfræði, Stúdent frá Verkmenntaskólanum á Akureyri, Verkefna- og leiðtogaþjálfun EHI, Diplóma í rekstri, stjórnun og hagþróun við HA, Diplóma í hagnýtri jafnréttisfræði, sjúkraliði SÍ, auk fjölda námskeiða.

Aðalstarf: Formaður og framkvæmdastjóri Kjalars, stéttarfélags starfsmanna í almannatjónustu.

Önnur trúnaðarstörf: Stjórnarmaður í BSRB, stjórnarformaður Símenntunarmiðstöðvar Eyjafjarðar, stjórnarmaður í Fræðslusetri Starfsmennt, stjórnarmaður í Vinnumálastofnun, stjórnarmaður í Rekstrarfélagi orlofshúsa á Eiðum, í endurskoðunarnefnd LSA frá 2010.

Gunnar Gíslason, fæddur 1958. Fulltrúi Akureyrarbæjar, skipaður á ársfundi 2014. Gunnar er óháður Lífeyrissjóði starfsmanna Akureyrarbæjar.

Menntun: Stúdent frá Menntaskólanum á Akureyri, B.ed. kennaranám frá Kennaraháskóla Íslands, Magister Artium í menntavísindum frá Háskólanum á Akureyri, auk fjölda námskeiða um kennslu, stjórnun og stjórnábyrgð.

Aðalstarf: Forstöðumaður Miðstöðvar skólaþróunar við Háskólann á Akureyri

Önnur trúnaðarstörf: Nefndasetur í fjölmörgum stjórnnum og nefndum um skóla- og sveitarstjórnarmál, í endurskoðunarnefnd LSA frá 2014.

Halla Björk Reynisdóttir, fædd 1967. Fulltrúi Akureyrarbæjar, skipuð á aukaárfundi 2018. Halla Björk er óháð Lífeyrissjóði starfsmanna Akureyrarbæjar.

Menntun: Stúdent frá Menntaskólanum á Akureyri, flugumferðastjóri, viðskiptafræðingur frá Háskólanum á Akureyri

Aðalstarf: Flugumferðarstjóri hjá Isavia og bæjarfulltrúi á Akureyri.

Önnur trúnaðarstörf: Forseti bæjarstjórnar og varaformaður bæjarráðs.

Hanna Rósa Sveinsdóttir, fædd 1966. Fulltrúi Kjalars stéttarfélags, skipuð á ársfundi 2002. Hanna Rósa er óháð Lífeyrissjóði starfsmanna Akureyrarbæjar.

Menntun: Stúdent frá Menntaskólanum á Akureyri, sagnfræðingur og þjóðfræðingur frá Háskóla Íslands, Diploma í rekstri og stjórnun frá Háskólanum á Akureyri, auk fjölda námskeiða tengdum safnafræðum.

Aðalstarf: Sérfræðingur á Minjasafninu á Akureyri.

Önnur trúnaðarstörf: Varamaður í Húsafriðunarnefndar ríkisins, stjórnarformaður í Hrauni ehf, menningarfélagi (ólaunað), formaður stjórnar Vísindasjóðs Kjalars stéttarfélags (ólaunað).

Endurskoðunarnefnd

Halla Bergþóra Halldórsdóttir, fædd 1966

Menntun: Cand oecon frá Háskóla Íslands, sérvið reikningshald og endurskoðun

Aðalstarf: Sviðsstjóri þjónustu- og fjármálasviðs Norðurorku hf.

Önnur trúnaðarstörf: Stjórnarmaður í Netorku hf.

Arna Jakobína Björnsdóttir (sjá umfjöllun hér að framan)

Gunnar Gíslason (sjá umfjöllun hér að framan)

Framkvæmdastjóri

Stjórnarháttayfirlýsing

Jóhann Steinar Jóhannsson, fæddur 1982.

Menntun: Stúdent frá Verkmenntaskólanum á Akureyri af Viðskipta- og hagfræðabraut, B.Sc. í viðskiptafræði frá Háskólanum í Reykjavík og M.Sc. í viðskiptafræði frá Háskólanum í Lund í Svíþjóð.

Önnur trúnaðarstörf: Framkvæmdastjóri Stapa lífeyrissjóðs, stjórnarmaður í Bakkastakk slhf., stjórnarmaður í Reiknistofu lífeyrissjóða hf. og situr í fastanefnd á vegum Landsamtaka lífeyrissjóða um fjárfestingarumhverfi lífeyrissjóða (ólaunað).

Upplýsingar um brot á lögum og reglum sem viðeigandi eftirlits- og eða úrskurðaraðili hefur ákvarðað

Ekki var um nein slík brot eða ákvörðun að ræða.

Samskipti við sjóðfélaga

Sjóðurinn sendir sjóðfélögum yfirlit um réttindi sín tvisvar á ári. Sjóðurinn býður auk þess upp á sjóðfélagavef, þar sem sjóðfélagar geta fengið upplýsingar um lífeyrisréttindi sín hjá sjóðnum auk upplýsinga um iðgjaldaskil og aðgang að rafrænum skjölum, sem þeim tengjast. Sjóðurinn heldur úti heimasíðu, þar sem finna má margháttáðar upplýsingar um sjóðinn og hagsmuni og réttindi sjóðfélaga, þ.m.t. hvernig bera á sig að við að sækja um lífeyri o.fl. Einnig býðst sjóðfélögum aðgangur að „Lífeyrisgáttinni“ þar sem þeir geta fengið yfirlit um réttindi sín hjá öllum íslenskum lífeyrissjóðum. Allir sjóðfélagar, svo og eftirlauna- og örorkulífeyrisþegar sjóðsins eiga rétt til setu á ársfundum sjóðsins með málfrelsi og tillögurétti.

Ófjárhagsleg upplýsingagjöf

Lífeyrissjóður starfsmanna Akureyrarbæjar telst til eininga tengdum almannahagsmunum, sbr. lög nr. 3/2006 um ársreikninga og getur því í skýrslu stjórnar upplýsinga sem nauðsynlegar eru til að leggja mat á þróun, umfang, stöðu og áhrif sjóðsins í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál í samræmi við gr. 66. d sömu laga.

Viðskiptalíkan

Stapi lífeyrissjóður annast rekstur Lífeyrissjóðs starfsmanna Akureyrarbæjar í samræmi við samning milli sjóðanna þar um. Lífeyrissjóður starfsmanna Akureyrarbæjar starfar skv. lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, með síðari breytingum. Fjármálaráðherra veitir sjóðnum starfsleyfi og Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með að starfsemi sjóðsins sé í samræmi við ákvæði laga, reglugerðir sem settar eru skv. þeim og staðfestar samþykktir sjóðsins. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sínar. Þannig móttækur sjóðurinn iðgjöld sjóðfélaga, ávaxtar þau og greiðir út eftirlaun, örorku-, maka- og barnalífeyri.

Sjóðfélagar eiga aðilda að sjóðnum vegna starfa sinna fyrir Akureyrarbæ. Sjóðurinn skiptist í tvær deildir, A-deild fyrir sjóðfélaga sem eiga þriggja ára iðgjaldatíma að baki hjá Akureyrarbæ og B-deild fyrir þá sem eiga geymd réttindi í sjóðnum sem eru innan við þrjú iðgjaldaár. Þann 1. janúar 1999 var sjóðnum lokað fyrir nýjum starfsmönnum Akureyrarbæjar sem ráðnir eru til starfa.

Engir starfsmenn starfa hjá sjóðnum en stjórn sjóðsins hefur gert rekstrarsamning við Stapa lífeyrissjóð sem annast rekstur hans.

Félagsmál

Áhrif og ábyrgð sjóðsins í samfélagsmálum birtist í tveimur meginþáttum í starfsemi hans. Annars vegar er um að ræða ábyrgð sjóðsins á að greiða sjóðfélögum sínum lífeyri og hins vegar í fjárfestingastarfsemi hans.

Hlutverki sínu við að greiða sjóðfélögum lífeyri sinnir sjóðurinn skv. samþykktum sjóðsins, siðareglum og öðrum skjalfestum reglum sjóðsins. Sjóðurinn hefur sett sér persónuverndarstefnu og persónuverndarfulltrúi starfar hjá sjóðnum.

Í tilviki fjárfestingarstarfsemi sjóðsins tilgreinir árlega fjárfestingarstefna sjóðsins markmið og afmarkanir fjárfestingarstefnu. Auk þess fjallar fjárfestingarstefna sjóðsins um siðferðisleg viðmið við fjárfestingar sjóðsins. Þá starfar sjóðurinn samkvæmt hluthafastefnu sjóðsins og stefnu um ábyrgar fjárfestingar sem tilgreina viðmið og væntingar sjóðsins til fyrirtækja í eignsafni hans og eignastýranda.

Stapi lífeyrissjóður var stofnaðili að IcelandSIF sem er sjálfstæður umræðuvettvangur fyrir ábyrgar og sjálfbærar fjárfestingar. Tilgangur IcelandSIF er að efla þekkingu og umræðu fjárfesta á aðferðafræði sjálfbærra og ábygrra fjárfestinga.

Sjóðurinn er ekki aðili að reglum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar (e. UN Principles for Responsible Investments) en notar m.a. slíkar reglur til að meta erlenda eignastýrendur m.t.t. samfélagslegra þátta. Sjóðurinn skimar nýfjárfestingar m.t.t. aðild að UN PRI, greinir og mælir árangur í eignasafni sjóðsins m.t.t. UN PRI. Í fjárfestingarstefnu sjóðsins vegna ársins 2021 er nánari umfjöllun um siðferðisleg viðmið í fjárfestingum sjóðsins.

Starfsmannamál

Samkvæmt rekstrarsamningi sjóðsins við Stapa starfar enginn starfsmaður fyrir sjóðinn heldur nýtir hann starfskrafta starfsmanna Stapa. Stjórn Stapa hefur samþykkt starfsmannastefnu fyrir sjóðinn. Þar kemur fram að Stapi leggi áherslu á starfsánægju, gott starfsumhverfi, markvissa fræðslu og þjálfun. Stefnan tiltekur einnig að starfsmenn sjóðsins eru metnir að verðleikum, óháð kynferði, aldri, þjóðerni eða trú. Það er markmið sjóðsins að allir starfsmenn njóti sömu virðingar og hafi jöfn tækifæri til starfa, launa, umbunar, starfsþjálfunar og aðstöðu. Sjóðurinn hefur sett sérstaka stefnu og áætlun gegn einelti, kynferðislegri áreitni, kynbundnu áreiti, ofbeldi og annarri ótilhlýðlegri háttsemi.

Stapi leitast við að hafa starfsumhverfi, tæki og aðbúnað með bestum hætti á hverjum tíma og tryggja öryggi starfsfólks í vinnu. Sjóðurinn metur reglulega þörf á endurnýjun búnaðar og aðstöðu starfsfólks. Stefna Stapa er að stuðla að heilsusamlegu líferni starfsfólks, bæði andlegu og líkamlegu og styrkir starfsfólk til líkamsræktar með niðurgreiðslu kostnaðar.

Ófjárhagsleg upplýsingagjöf

Umhverfismál

Sjóðurinn hefur tekið í notkun miðlæga aðgangsstýrða prentlausn með það að markmiði að draga úr pappírnotkun sjóðsins. Þá miðar sjóðurinn að því að koma raftækjum sem ekki eru lengur í notkun sjóðsins í endurnýtingu eða endurvinnslu. Lögð er áhersla á að lágmarka og flokka úrgang sem fellur til í starfsemi sjóðsins.

Það er stefna sjóðsins að skjalaumsýsla hans færist í auknum mæli í rafrænt form til að auka öryggi upplýsingaeigna og draga úr pappírnotkun.

Sem fjárfestir ætlast sjóðurinn til að fyrirtæki sem sjóðurinn á eignarhlut í fari að lögum og reglum um umhverfismál og geri sér grein fyrir, stýri og eftir föngum dragi úr þeim áhrifum sem viðkomandi starfsemi hefur á umhverfið.

Mannréttindamál

Stefna sjóðsins í mannréttindamálum er að allar manneskjur fái notið mannréttinda án tillits til kynferðis, kynhneigð, litarháttar, þjóðerni, trúarskoðunum, búsetu og efnahag. Stjórn og starfsmenn leggja áherslu á jafnræði við afgreiðslu mála og að mismuna ekki.

Sem fjárfestir ætlast sjóðurinn til þess að fyrirtæki sem sjóðurinn á eignahlut í grípi til ráðstafana til að tryggja að starfsemi þeirra eða viðskipti brjóti ekki í bága við alþjóðlega viðurkenndar reglur um mannréttindi og að þau stundi ekki viðskipti við aðila sem stunda mannréttindabrot. Þá ætlast sjóðurinn til að félög í eignasafni hans móti sér stefnu í mannréttindamálum, miðli henni og veiti leiðbeiningar til starfsmanna sinna, samstarfsaðila og birgja ef félagið er með starfsemi eða viðskipti í löndum þar sem mannréttindi eru ekki virt að mati viðurkenndra alþjóðastofnana.

Varnir gegn spillingar- og mútumálum

Í því skyni að stuðla að góðum stjórnarháttum og sporna við spillingar- og mútumálum í tengslum við starfsemi sjóðsins er m.a. byggt á eftirfarandi:

- Siðareglur
- Starfsreglur stjórnar
- Reglur um vernd uppljóstrara
- Stefna og reglur um varnir gegn peningþvætti auk áreiðanleika- og úrtakskananna
- Verklagsreglur um verðbréfavíðskipti stjórnarmanna og starfsmanna

Stjórn sjóðsins hefur skipað ábyrgðarmann varna gegn peningþvætti og regluvörð sem ásamt áhættustjóra sinnir m.a. eftirliti með spillingaráhættu og hlítingu við framangreind skjöl.

Lífeyrissjóður starfsmanna Akureyrarbæjar hefur skilgreint verklag vegna innri og ytri uppljóstrana og kynnt starfsmönnum til að auka líkur á að greina misferli sem gæti komið upp í starfsemi sjóðsins.

Rekstaraðili sjóðsins, Stapi lífeyrissjóður, hefur skilgreind ófjárhagslega mælikvarða og vísast til ársreiknings sjóðsins varðandi umfjöllun um þá.